Золоте правило моральності:
«Стався до інших так, як хочеш, щоб ставились до тебе»
«Золоте правило» – фундаментальне правило моральності, виникло в середині I тис. до н.е. З'явилося одночасно й незалежно один від одного в різних культурах: давньокитайській (Конфуцій), давньоіндійській (Будда), давньогрецькій (сім мудреців), але в схожих формулюваннях.

ВСТУП

Політична етика як наука розвивається в умовах, коли перед сучасною цивілізацією постала низка проблем, пов'язаних із можливістю виживання людства як виду та збереження феномену планетарного життя. Зі сфери теорії мораль об'єктивно висувається у сферу актуальних проблем практики. Необхідність розширення діапазону впливу моральної регуляції на політичну сферу соціальної реальності політичну етику як науку перетворює в безпосередню продуктивну силу суспільства.

Політична етика як навчальна дисципліна є важливим елементом комплексної національної системи освіти, адаптації її до умов соціально орієнтованої економіки, трансформації та інтеграції в європейське і світове співтовариство. Актуальність засвоєння знань із політичної етики як навчальної дисципліни визначається поглибленням фундаменталізації, посиленням гуманістичної спрямованості, духовної та загальнокультурної складової розвитку світової освітньої системи, а також необхідністю формування системного підходу до аналізу студентами складних соціальних ситуацій, стратегічного мислення, професійної мобільності в умовах високої конкурентноспроможності на динамічному ринку праці.

Засвоєння студентами курсу лекцій із політичної етики як навчальної дисципліни сприятиме усвідомленню: по-перше, необхідності вирівняти надто складний і тонкий баланс прав та обов'язків, моральної свободи й відповідальності особистості, до чого спонукають демократичні перетворення в країні; по-друге, норм дисципліни (т. зв. «гальмування») і норм, які стимулюють, активізують діяльність людини; по-третє, перетворення оцінної практики мотивації вчинків та всієї лінії поведінки суб'єктів політики; по-четверте, забезпечення певної цілісної

моральної свідомості людини; по-п'яте, необхідності спеціальної моральної підготовки професійних політичних діячів.

Мета навчального видання курсу лекцій – надати слухачам магістратури цілісну й логічно-послідовну систему знань основ теорій моралі й етики в політичній сфері, сприяти формуванню моральної свідомості, вихованню громадянськості та вдосконаленню професіоналізму студентів спеціальності «Політологія».

Предметом дисципліни є визначення зумовленості особливостей політичних процесів відповідною морально-етичною політичною поведінкою, взаємовідносинами його суб'єктів, вихованням та засвоєнням моделей морально-етичної політичної поведінки.

Вивчення дисципліни має сприяти:

- формуванню етико-політичної культури студентів;
- формуванню моральної свідомості на основі засвоєння морально-етичних демократичних цінностей;
- вихованню громадянськості та політико-етичної поведінки участі;
- удосконаленню професіоналізму в межах діяльнісного підходу й удосконаленню нормативно-організаційного та якісно-ціннісного характеру взаємодії громадянина, суспільства й держави;
- засвоєнню базових понять політичної етики, її методів, методик;
- розвитку навичок дослідницької роботи в галузі політичної етики;
- засвоєнню понятійно-категоріального апарату, а також специфіки політико-етичного знання, його структури, функцій, місця й ролі загальних етико-політичних теорій у цілісній системі наукового соціального знання;
- усвідомленню основних етапів становлення та розвитку політико-етичних концепцій.

Завдання вивчення дисципліни:

- розкрити співвідношення етики, моралі та політики в житті суспільства, що дозволить перейти від хаотичного сприйняття духовного суспільного розвитку до систематичного його розуміння;
- пояснити, що політико-етична поведінка людини визначає її місце в політичній системі, сформувати знання про те, що громадянська активність є умовою впливу на процес прийняття політичних рішень з урахуванням її інтересів;
- виробити в студентів підхід до суспільних явищ із позиції морально-етичних суб'єкт-суб'єктних відносин особи й держави, діалектичного розуміння багатогранності, різноманітності, багатоваріантності та суперечливості трансформаційного політичного процесу;
- розвинути вміння всебічно, критично аналізувати інформацію з різних наукових джерел, самостійно, творчо осмислювати морально-етичні проблеми суспільного розвитку в країнах світу та в Україні;

- сформувати інтерес та повагу до світового досвіду консолідованої демократичної практики, її нормативно-організаційної та якісно-ціннісної характеристики як політичної надійності;
- сприяти формуванню морально-етичних переконань та ціннісних орієнтацій у системі відносин «громадянин – суспільство – держава».

Міждисциплінарні зв'язки. Курс «Політична етика» найтісніше пов'язаний з іншими науками: етикою, психологією, філософією, політологією, політичною поведінкою, політичним менеджментом, політичною гендерологією, загальною теорією політики, економічною теорією, соціологією, юридичними науками, історією політичної думки, міжнародними відносинами. Політична етика розглядає особливості різних типів політичної поведінки щодо політичної етики суб'єктів політичного процесу, які зумовлюють своєрідність політичних процесів.

Студенти повинні знати:

- у загальних рисах про етику, політичну психологію, соціологію в частині формування комунікативних зв'язків, взаємовідносин та поведінки людей;
- особливості етичного виміру політичної поведінки між суб'єктами політичного процесу з приводу боротьби, утримання та організації влади, роль і місце політичної етики у функціонуванні політичної системи;
- причини виникнення та шляхи розв'язання політичних криз і конфліктів між суб'єктами політики, піднесення та занепад окремих регіонів і країн світу;
- базові поняття політичної етики, її методи, методики;
- понятійно-категоріальний апарат, а також специфіку політико-етичного знання, його структуру, функції, місце й роль загальних етико-політичних теорій у цілісній системі наукового соціального знання;
- основні етапи становлення та розвитку політико-етичних концепцій.

Студенти зобов'язані вміти:

- розглядати соціально-політичні явища сучасності в перспективі та ретроспективі, в умовах трансформації;
- виявляти сутність докорінних політико-етичних змін у політичних процесах на різних етапах їх розвитку, їхню оригінальність, взаємозалежність в окремих регіонах;
- давати об'єктивну оцінку досвіду дотримання етичних норм світової співдружності у вирішенні глобальних проблем;
- користуватися прикладами з політичної історії щодо політико-етичного аналізу та визначення розміщення життєвості або приреченості конкретної політичної дії;

- передбачати етичні наслідки подій у світі, окремих країнах, в Україні, зокрема, як детермінанту морально-етичної політичної поведінки суб'єктів політики;
- простежувати зв'язок політичної етики країн світу із загальним політичним процесом;
- використовувати понятійний апарат політичної етики в оцінці конкретних політичних ситуацій;
- орієнтуватися в різноманітності та суперечливості політико-етичної поведінки суб'єктів політики (тип, характер, мотив, стиль);
- аргументовано відстоювати свою позицію в дискусіях;
- володіти навичками дослідницької роботи в галузі політичної етики;
- застосовувати понятійно-категоріальний апарат, а також політико-етичні знання, їхню структуру, функції, загальні етико-політичні теорії в цілісній системі наукового соціального знання;
- прогнозувати розвиток політичного процесу, надаючи рекомендації щодо його морально-етичного конструктивного спрямування.

Система дидактичного забезпечення. Модульно-рейтингова система включає в себе лекції (12 годин), групові заняття (12 годин), самостійну роботу (120 годин), усього годин (28 годин), систему контролю та обліку знань.

Основні форми вивчення дисципліни: лекції, семінарські заняття, написання й захист однієї творчої роботи, тестування та підсумкові контрольні роботи за модулями, складання заліку.

Зміст курсу лекцій апробовано авторкою в Чорноморському державному університеті імені Петра Могили протягом 2001–2011 рр.